Natuur en recreatieschap IJsselmonde

Afwegingskader: vier scenario's voor het beheer van Zuidpolder

(ter voorbereiding op bestuurlijke besluitvorming)
maart 2026

0. Inleiding

Deze uitwerking vindt plaats binnen het door het Algemeen Bestuur op 4 december 2024 vastgestelde programma Toekomstbestendig NRIJ. Binnen Deelproject 1 van dit programma wordt ingezet op het verkrijgen van inzicht in gronden van derden, het onderhandelen over een beheerbijdrage en, als dit niet tot een oplossing leidt, het overwegen van het teruggeven van percelen. Het beheer van Zuidpolder valt binnen de reikwijdte van dit deelproject.

Voor het beheer van Zuidpolder is in de afgelopen periode een samenloop ontstaan van inhoudelijke ambities, juridische vragen en financiële randvoorwaarden. Het Dagelijks Bestuur heeft daarom op 12 november besloten het beheer op basisniveau te continueren en te verzoeken om voor 1 april 2026 meerdere scenario's uit te werken, inclusief een expliciete duiding van rechtmatigheid. Dit voorstel geeft invulling aan dat verzoek.

Voor Zuidpolder is in de afgelopen periode door het Ambtelijk Overleg en Staatsbosbeheer overtuigend uiteengezet dat Zuidpolder een grote inhoudelijke en functionele meerwaarde heeft binnen het recreatieve en landschappelijke netwerk op IJsselmonde.

Het afwegingskader brengt de inhoudelijke meerwaarde van Zuidpolder samen met de juridische, financiële en democratisch-bestuurlijke kaders waarbinnen het schap opereert, waaronder het programma toekomstbestendig NRIJ, de uitgangspunten voor de programmabegroting 2027 en de bestuurlijke context van een aanstaande bestuurswisseling.

Wat vooraf ging
In 2008 is door het AB ingestemd met het in beheer en onderhoud nemen van fase 1 van de Zuidpolder. In het AB voorstel van 3 december 2010 is in het ontwerpbesluit destijds expliciet opgenomen dat het in fasen vestigen van erfpacht werd goedgekeurd én dat de notariële afwikkeling van de erfpachtrechten (het tweede beslispunt) namens het schap zou worden afgehandeld. Daarmee was de juridische borging via erfpacht een integraal onderdeel van het besluit. Het besluit legitimeerde dus niet alleen het beheer, maar ging ook uit van effectuering via notariële vestiging van erfpachtrechten.
In het DB besluit van 30 oktober 2015 wordt nog gesproken over de vestiging van erfpacht.
Dit laat zien dat het traject uit meerdere stappen bestond: het beheerbesluit, daarna de juridische borging via erfpacht en vervolgens de effectuering daarvan.

Wat is de actuele situatie?
In de Zuidpolder wordt nu ongeveer 97 hectare feitelijk beheerd door NRIJ terwijl voor dit areaal geen notarieel gevestigde en kadastraal ingeschreven juridische titel (eigendom of erfpacht) is vastgelegd.

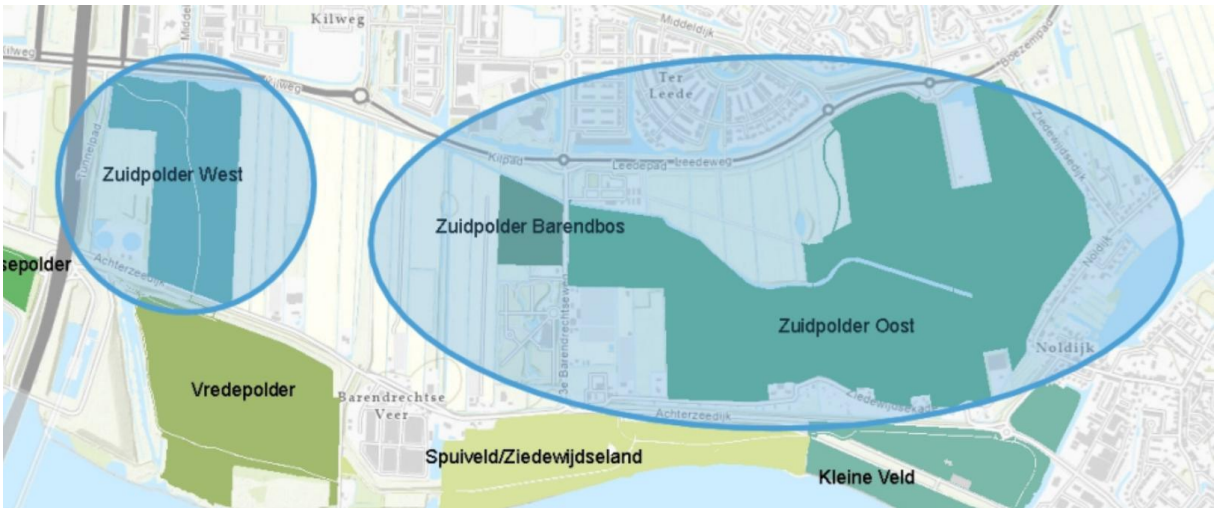

Technische tabel Zuidpolder huidig beheer

Hieronder volgt een indicatie van de actuele jaarlijkse beheerskosten.

Onderdeel	**Indicatie**
Beheerd areaal	97 hectare
Regulier onderhoud	€ 197.000
Groot onderhoud (fluctueert)	€ 114.000
Vervangingsonderhoud	€ 83.000
Totale beheerlast per jaar *	€ 394.000

*Groot onderhoud en vervanging zijn niet jaarlijks gelijk.

Afgeleide kengetallen

Kengetal	**Indicatie**
Kosten per hectare	€ 4.060
Historische referentieprijs per hectare (2015)[1]	€ 2.450
Maximale subsidie	€ 157.600
Netto last bij subsidie	€ 236.400

Indicatieve doorrekening Zuidpolder

Gemeente	**Percentage**	**Bijdrage zonder subsidie (€ 394.000)**	**Bijdrage met subsidie (€ 236.400)**
Albrandswaard	13%	€ 51.220	€ 30.732
Barendrecht	24%	€ 94.560	€ 56.763
Hendrik-Ido-Ambacht	16%	€ 63.040	€ 37.824
Ridderkerk	24%	€ 94.560	€ 56.736
Zwijndrecht	22%	€ 86.680	€ 52.008
Totaal	**100%**	**€ 394.000**	**€ 236.400**

Voorgaande indicatieve doorrekening geeft inzicht in de financiële bandbreedte bij structurele toevoeging van de beheerlast Zuidpolder uitgaande van de huidige verdeelsystematiek.

Financiële duiding

De genoemde bedragen betreffen een indicatie op basis van de huidige begrotingssystematiek en het feitelijk beheerde areaal (circa 97 hectare). De totale beheerkosten bestaan uit een combinatie van reguliere onderhoudskosten, groot onderhoud en eventuele vervangingsinvesteringen. Groot onderhoud en vervanging kennen een meerjarig karakter en zijn daardoor niet jaarlijks gelijk.
De feitelijke uitgaven kunnen per jaar fluctueren afhankelijk van de planning en technische staat van objecten.

Bij een eventuele wijziging van het beheerareaal zijn de financiële effecten mede afhankelijk van de aard van de kosten (vast of variabel), lopende contractuele verplichtingen en de wijze waarop overhead en capaciteit worden herverdeeld. De hier opgenomen beheerkosten betreffen de feitelijke kostenstructuur. Bij een eventuele wijziging van het beheerareaal zal het tempo en de mate waarin kosten daadwerkelijk kunnen worden afgebouwd afhankelijk zijn van contractuele verplichtingen.

Daarnaast is in dit gebied sprake van betrokkenheid van meerdere partijen. Eventuele verschillen in taakverdeling of objectbeheer kunnen invloed hebben op de feitelijke kostenopbouw. De hier opgenomen bedragen dienen daarom als richtinggevend voor de bestuurlijke afweging in samenhang met het in het rapport Manschot geschetste structurele besparingspotentieel. In het door het bestuur vastgestelde rapport Manschot is opgenomen dat bij herinrichting van het beheer een structureel besparingspotentieel van circa € 400.000 tot € 470.000 per jaar mogelijk is.

Het belang van Zuidpolder
Zuidpolder vervult een belangrijke rol op het gebied van recreatie, natuurkwaliteit en samenhang tussen gebieden en wordt in die zin breed als waardevol en toekomstgericht beschouwd. Met name in een tijd waar natuur en recreatie structureel onder druk staan als gevolg van woningbouw, infrastructuur etc. In de schaarse ruimte worden andere maatschappelijke opgaven steeds vaker afgewenteld op natuur, water en recreatie.
Dit betekent dat gebieden met recreatieve en ecologische waarde alsmaar waardevoller worden. Dit maakt het areaal van het schap strategisch belangrijk, politiek relevant en toekomstbestendig.

Relatie uitgangspunten Programmabegroting
Het voorstel laat zien dat uitgangspunt 1 van de Programmabegroting 2027 (financiële stabiliteit en terughoudendheid bij structurele verplichtingen) een relevant toetsingskader vormt voor de scenario's. Toetsing aan dit uitgangspunt maakt zichtbaar dat scenario 2 (beëindigen beheer en overdracht aan de gemeente Barendrecht) zonder aanvullende voorwaarden binnen dit kader past, terwijl de overige scenario's een expliciete bestuurlijke afweging en gemotiveerde afwijking vergen. Zolang geen definitief besluit is genomen, blijft het beheer beperkt tot noodzakelijke basisactiviteiten gericht op veiligheid en instandhouding en worden geen nieuwe verplichtingen aangegaan.

Beslisagenda met scenario's voor het nieuwe bestuur
De bestuurlijke weging wordt op dit moment beïnvloed door het (nog) beperkte inzicht in de werkelijke beheerkosten. Structurele rapportage per kwartaal kan bijdragen aan realistische beeldvorming en proportionaliteit van maatregelen. In dat kader wordt hiervoor de Staatsbosbeheer een oplegger gemaakt.

Ook is de eventuele provinciale subsidiebijdrage voor de periode 2026 – 2029 voor Zuidpolder nog niet bekend. De provinciale subsidie in het kader van de regeling Beheer Recreatiegebieden betreft een meerjarige bijdrage aan de structurele beheerkosten voor recreatiegebieden voor de periode van 2026 - 2029. Deze bijdrage is voorwaardelijk, onder andere gekoppeld aan een passende juridische titel (bijvoorbeeld erfpacht of eigendom) voor het beheergebied. De regeling dient niet te worden geïnterpreteerd als een incidentele omvorming subsidie of algemene exploitatiebijdrage. De beschikbaarheid of afwezigheid van deze subsidie heeft daarmee direct gevolgen voor de nettolasten van het gebied voor de komende jaren.

De provinciale subsidiepositie (maximaal 40%) is volledig en transparant ingediend, waarbij expliciet is vermeld dat op dit moment geen eigendom of erfpacht is gevestigd. De provinciale regeling stelt echter als voorwaarde dat de aanvrager beschikt over een passende juridische titel. De subsidieverlening is afhankelijk van de specifieke voorwaarden en beoordelingsruimte van de provincie. Daarmee kan geen volledige garantie worden gegeven dat subsidie wordt toegekend of in stand blijft.

Gelet op bovenstaande en de aanstaande bestuurswisseling na de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2026 wordt aan het bestuur voorgesteld de definitieve keuze over de toekomst van het beheer van Zuidpolder over te laten aan het nieuw aantredende bestuur.
Het huidige bestuur stelt de kaders, randvoorwaarden en scenario's vast en het draagt het dossier met een expliciete beslisagenda over. Het voorstel beoogt het nieuwe bestuur in staat te stellen richting te geven aan de verdere uitwerking.

Meerdere scenario's

Tegen deze achtergrond en ontwikkelingen zijn meerdere scenario's uitgewerkt voor de toekomst van het beheer van Zuidpolder. Deze scenario's verkennen verschillende manieren waarop het schap kan omgaan met strategisch belangrijke gebieden, variërend van het blijven vervullen van een beheerdersrol tot het verkennen van eigendom of gedeeld eigendom.

Daarbij is het van belang dat het Dagelijks Bestuur in de DB-vergadering van 28 januari 2026 heeft verzocht om bij deelproject 1 van het programma Toekomstbestendig NRIJ (waar ook Zuidpolder onderdeel vanuit maakt) expliciet aandacht te besteden aan de risico's en continuïteit van het schap. Gevraagd is om een risicoanalyse te betrekken gericht op het voorkomen van uitholling van het schap.

In het bijzonder is gevraagd te bezien hoe kan worden voorkomen dat het schap, door het teruggeven van het beheer wanneer grondeigenaren niet willen of kunnen bijdragen in de beheerkosten, geleidelijk aan invloed, samenhang en strategische betekenis verliest. De uitwerking van de scenario's voor Zuidpolder geeft mede invulling aan deze bestuurlijke vraag en plaatst het vraagstuk in een breder perspectief van rol, schaal en positionering van het schap.

Uitgewerkte scenario’s en bestuurlijke keuzemogelijkheden

Hieronder zijn 4 scenario ’s uitgewerkt voor de toekomst van het beheer van Zuidpolder. De scenario's zijn bedoeld om het bestuur inzicht te geven In de verschillende keuze richtingen en hun consequenties en vormen gezamenlijk het afwegingskader voor verdere besluitvorming.

De scenario's variëren van het structureel voortzetten van het beheer via het formaliseren van de juridische grondslag, tot het beëindigen van het beheer en het verkennen van tijdelijke of strategische alternatieven. Elk scenario is uitgewerkt langs dezelfde aspecten, waaronder de juridische rechtmatigheid, financiële consequenties, bestuurlijke en politieke afwegingen en de relatie met deelproject 1 van het programma toekomstbestendig NRIJ.

De scenario's zijn niet bedoeld als rangorde of voorkeursvolgorde, maar als gelijkwaardige opties die het bestuur ondersteunen bij het bepalen van de gewenste richting voor de verdere uitwerking.

1. Scenario 1. Structurele borging en optimalisering beheer Zuidpolder via erfpacht

1.1. Omschrijving van het scenario

In dit scenario besluit het Algemeen Bestuur om het beheer van Zuidpolder structureel voort te zetten door het formaliseren van de juridische grondslag. Dit gebeurt door het notarieel vastleggen van een erfpachtovereenkomst tussen het NRIJ en de gemeente Barendrecht. Daarmee wordt de huidige feitelijke beheersituatie omgezet in een juridisch geborgde situatie.

Onderdeel van deze erfpachtconstructie is het maken van aanvullende afspraken over de financiële condities, waaronder een eventuele canon of andere vorm van bijdrage, en ook de veredeling van opbrengsten die voortvloeien uit gebruik of exploitatie van het gebied. Deze afspraken dragen bij aan een structureel evenwicht binnen het schap en sluiten aan bij de vastgestelde uitgangspunten van het programma Toekomstbestendig NRIJ.

Het NRIJ blijft verantwoordelijk voor het beheer, onderhoud en de uitvoering van recreatieve en ecologische taken binnen Zuidpolder, in overeenstemming met de doelstellingen van het schap en de bestaande uitvoeringspraktijk.

1.2. Juridische duiding

Met het vestigen van erfpacht bij notariële akte en inschrijving in de openbare registers verkrijgt het NRIJ een formele juridische titel om het beheer uit te voeren. Een ondertekende erfpachtovereenkomst biedt een rechtsbasis voor het aangaan van de vestiging, maar pas met notariële bevestiging wordt het recht zakelijk gevestigd. Daarmee wordt de huidige kwetsbaarheid rond rechtmatigheid opgeheven, mits:

- de notariële akte wordt gepasseerd;
- het Algemeen Bestuur expliciet instemt met de structurele beheertaak;
- de financiële gevolgen via een begrotingswijziging worden vastgesteld.

Erfpacht kan het schap vergaande gebruik- en beheerrechten geven, afhankelijk van de inhoud van de akte. De planologische bevoegdheid en het eigendom blijven echter bij de gemeente, waardoor de uiteindelijke ruimtelijke zeggenschap niet bij het schap ligt.

Als het bestuur kiest voor erfpacht, ligt het voor de hand niet zonder meer terug te vallen op de eerdere overeenkomst uit 2010, maar de erfpachtvoorwaarden te actualiseren op basis van de huidige bestuurlijke en financiële kaders en de vastgestelde uitgangspunten van het Programma Toekomstbestendig NRIJ. Daarbij kan worden bezien of (naast de erfpacht als zakelijke titel) aanvullende afspraken vereist zijn om publieke doelen (beheerkwaliteit, toegankelijkheid, recreatieve en ecologische waarden) beter te borgen en om de afhankelijkheid bij ruimtelijke ontwikkelingen te beperken.
Denk bijvoorbeeld aan:

- **Doel en kwaliteitskader:** concrete beheerdoelen, KPI's (veiligheid, ecologie, recreatie, onderhoudsniveau)
- **Zeggenschap/afstemming bij ontwikkelingen:** heldere procedure bij (ruimtelijke) ingrepen: wie beslist waarover, termijn, escalatie.
- **Informatieplicht en transparantie:** periodieke rapportage (kosten, werkzaamheden, incidenten)
- **Toestemmingen en gebruik:** afspraken over evenementen, begrazing, pacht/gebruik door derden.
- **Handhaving en aansprakelijkheid/verzekering**: rolverdeling, wie regelt wat?
- **Exit en ontbinding:** wat gebeurt er bij uittreding/stopzetten beheer (ontbindende voorwaarden / overdrachtsprotocol.
- **Financiële afspraken:** indexatie, compensatie, verdeling groot onderhoud, subsidievoorwaarden.

Bij dit scenario nemen juridische risico's af ten opzichte van de huidige situatie.

1.3. Financiële consequenties

De financiële consequenties zijn tot op heden verwerkt binnen de reguliere begrotingssystematiek. Met de voorgestelde structurele borging is expliciete besluitvorming over dekking en begrotingskaders wenselijk, zodat de juridische en financiële borging in samenhang plaatsvindt.

De structurele beheerlasten voor Zuidpolder blijven bij het NRIJ. De huidige kosten zijn indicatief opgenomen in de programmabegroting. Met het formaliseren van de erfpachtconstructie worden ook aanvullende financiële afspraken gemaakt, waaronder een eventuele canon of andere bijdrage en afspraken over de verdeling van exploitatieopbrengsten. Deze afspraken dragen bij aan een structureel evenwicht binnen het schap.

1.4. Bestuurlijke en politieke afwegingen

<u>Voordelen</u>

- Continuïteit van beheer en behoud van ecologische en recreatieve waarden.
- Zuidpolder blijft onderdeel van het samenhangende groenblauwe netwerk op IJsselmonde.
- Juridische en financiële borging worden in samenhang geregeld.
- Sluit aan bij de uitgangspunten van het programma Toekomstbestendig NRIJ en de ambtelijke voorkeuren die in het AO zijn uitgesproken.

Aandachtspunten/risico's

- Het schap verwerft via erfpacht een juridische titel, maar blijft afhankelijk van afspraken met de grondeigenaar.
- Bij een eventueel uittreden van Barendrecht kan de bestuurlijke verhouding wijzigen, terwijl het beheer binnen één gemeente blijft plaatsvinden.
- De gekozen constructie vraagt om zorgvuldige afstemming in het licht van deelproject 1, zodat consistentie binnen het bredere besparingskader gewaarborgd wordt.
- Politieke duiding in deelnemende raden kan uiteenlopen, mede gezien de voorgeschiedenis.

1.5. Effect op deelproject 1 (programma Toekomstbestendig NRIJ)

Dit scenario vormt een nadere uitwerking van de lijn in deelproject 1, waarin wordt ingezet op het verkrijgen van bijdragen van grondeigenaren of, als dat niet haalbaar blijkt, het heroverwegen van het beheer van gebieden.

Door het beheer Zuidpolder via een erfpachtconstructie te formaliseren en daarbij aanvullen financiële afspraken te maken wordt invulling gegeven aan het uitgangspunt dat structurele beheertaken gepaard gaan met heldere juridische en financiële afspraken. Aandachtspunt blijft dat deelproject 1 consistent wordt omgegaan met vergelijkbare situatie, zodat precedentwerking en ongelijke behandeling wordt voorkomen. Tegelijkertijd voorkomt dit scenario op korte termijn areaalverlies en draagt het bij aan stabiliteit binnen het schap.

1.6. Samenvattende weging

Scenario 1 borgt inhoudelijke continuïteit en stabiliteit in het beheer van Zuidpolder en brengt de juridische en financiële positie van het schap in lijn met de feitelijke uitvoeringspraktijk.
Het scenario vraagt expliciete bestuurlijke keuzes over:

- structurele financiële dekking en vastlegging van aanvullende afspraken;
- consistente toepassing van de uitgangspunten binnen deelproject 1 (programma Toekomstbestendig NRIJ);
- de positionering van het schap in het geval van wijziging in de bestuurlijke samenstelling van deelnemers.

Dit scenario is passend als het bestuur kiest voor behoud van beheer en inhoudelijke meerwaarde en bereid is de bijbehorende financiële en bestuurlijke verantwoordelijkheden expliciet te formaliseren. De erfpachtconstructie met aanvullende borgingsafspraken biedt daarbij een evenwichtige routen om juridische zekerheid, uitvoerbaarheid en publieke doelen te versterken zonder dat eigendom wordt overgenomen.

2. Scenario 2. Beëindigen beheer Zuidpolder en overdracht aan de gemeente Barendrecht

2.1. Omschrijving

In dit scenario besluit het Algemeen Bestuur om het beheer van Zuidpolder structureel te beëindigen en over te dragen aan de gemeente Barendrecht als juridisch eigenaar van de

gronden. Het NRIJ voert na overdracht geen beheer- of onderhoudstaken meer uit in Zuidpolder en gaat geen nieuwe verplichtingen aan.

De gemeente Barendrecht wordt verantwoordelijk voor het beheer, onderhoud, veiligheid en eventuele verdere inrichting van het gebied. Het schap beperkt zich tot een zorgvuldige afwikkeling van lopende verplichtingen en een bestuurlijk afgestemde overdracht.

2.2. Juridische duiding

Door beëindiging van het beheer doet het NRIJ geen uitgaven meer voor gronden waarvoor het geen juridische titel heeft. Het is daarbij noodzakelijk dat:

- lopende contracten correct worden beëindigd of overgedragen;
- afspraken met Staatsbosbeheer en derden formeel worden afgewikkeld;
- aansprakelijkheid en verzekerbaarheid expliciet worden vastgelegd tot het moment van overdracht.

Na overdracht ligt de juridische verantwoordelijkheid volledig bij de gemeente Barendrecht.

2.3. Financiële consequenties

- Beëindiging van het beheer leidt tot een structurele besparing voor het NRIJ. (circa € 394.000 per jaar)
- Er is geen directe invloed op de deelnemersbijdrage, aangezien deze is gekoppeld aan vastgestelde taken van het schap en niet automatisch wijzigt bij areaalverandering.
- Dit scenario kan bijdragen aan het realiseren van de financiële taakstelling binnen het programma Toekomstbestendig NRIJ.

2.4. Bestuurlijke en politieke afwegingen

<u>Voordelen</u>

- Volledige beëindiging van het rechtmatigheidsrisico.
- Duidelijke afbakening van taken en verantwoordelijkheden.
- Financiële ruimte door structurele kostenreductie.
- Sluit aan bij het principe “nee, tenzij” voor beheer zonder juridische titel;
- Beheer en onderhoudsverantwoordelijkheid, inclusief bijbehorende financiële en aansprakelijkheidsrisico’s komen bij beëindiging volledig bij de eigenaar te liggen.
- De cijfers maken inzichtelijk dat het hier gaat om een substantieel begrotingsvraagstuk dat directe invloed heeft op het realiseren van de taakstelling binnen het programma Toekomstbestendig NRIJ.

<u>Aandachtspunten / risico’s</u>

- Kan bestuurlijk en ambtelijk als onwenselijk worden gezien vanwege regionale samenhang en toekomstige gebiedsontwikkeling langs de Zuidrand.
- Verlies van invloed en sturingsmogelijkheden van het schap in een gebied met aantoonbare recreatieve en landschappelijke meerwaarde.
- Afname van het beheerde areaal en daarmee mogelijke verschraling van het schap.
- Versterkt het risico dat andere eigenaren in deelproject 1 eveneens aandringen op teruggave van gebieden.

- Kan bestuurlijk en politiek worden ervaren als een stap terug in de gezamenlijke regionale ambitie voor groen en recreatie op IJsselmonde.
- Kan voor deelnemers vragen oproepen over de toegevoegde waarde van deelname van het schap.
- Beëindiging van het beheer kan gevolgen hebben voor de schaal, organisatie en kostenefficiëntie van het beheer binnen het schap. De effecten daarvan op de resterende gebieden zijn op voorhand niet volledig inzichtelijk.
- Bij beëindiging of overdracht van beheer dient rekening te worden gehouden met lopende contractuele verplichtingen, onderhoudsafspraken, subsidierelaties en eventuele aansprakelijkheidskwesties. Dit kan financiële en juridische consequenties met zich meebrengen die vooraf expliciet in beeld moeten worden gebracht.

2.5. Effect op deelproject 1 (Programma Toekomstbestendig NRIJ)

Dit scenario is in overeenstemming met de lijn in deelproject 1, waarin wordt ingezet op bijdragen van grondeigenaren of teruggeven van gebieden bij uitblijven van bijdragen. Beëindiging van het beheer van Zuidpolder kan precedentwerking hebben op andere gebieden zonder juridische titel en leiden tot versnelling van areaalreductie binnen het schap. Dit vraagt om zorgvuldige toepassing van deelproject 1, zodat uitvoering bijdraagt aan structurele versterking van het schap als geheel.

2.6. Samenvattende weging

Scenario 2 biedt een juridisch en financieel heldere oplossing voor het beheer van Zuidpolder en draagt bij aan het reduceren van structurele lasten. Tegelijkertijd heeft dit scenario ingrijpende gevolgen voor de omvang, positie en invloed van het schap en kan het, bij bredere toepassing binnen deelproject 1, leiden tot verschraling van het gezamenlijke recreatie- en natuurareaal. Dit scenario is passend indien het bestuur kiest voor financiële scherpte en beperking van taken en bereid is de consequenties voor de regionale positie van het schap te accepteren.

3. Scenario 3. Tijdelijke voortzetting beheer op basisniveau met duidelijke einddatum (verlengde pauze met expliciet beslismoment)

3.1. Omschrijving van het scenario

In dit scenario besluit het Algemeen Bestuur om het huidige besluit tot tijdelijke pauzering van het beheer van Zuidpolder te verlengen. Het beheer wordt beperkt tot een minimaal basisniveau dat noodzakelijk is voor veiligheid, instandhouding en het voorkomen van achteruitgang van het gebied.

Gedurende deze periode worden geen nieuwe beheeractiviteiten, investeringen of contractuele verplichtingen aangegaan. Het doel van deze tijdelijke voortzetting is om bestuurlijke ruimte te creëren voor nadere besluitvorming, in afwachting van juridische, financiële en programmatische duidelijkheid. Aan dit scenario wordt een duidelijk eindmoment en een beslismoment gekoppeld (bijvoorbeeld 1 januari 2027).

3.2. Juridische duiding

Het schap voert in dit scenario uitsluitend beheeractiviteiten uit die vallen onder veiligheid, instandhouding of het voorkomen van schade of verval.

Er ontstaat geen structurele juridische titel voor beheer. Het beheervraagstuk wordt niet opgelost, maar tijdelijk beheerst, doordat:

- geen nieuwe verplichtingen worden aangegaan;
- uitgaven worden beperkt tot het noodzakelijke minimum.

Dit brengt aanvullende aansprakelijkheids- en verzekeringsvraagstukken met zich mee, die expliciet moeten worden geregeld zolang het schap feitelijk beheerder blijft zonder juridische titel.

3.3. Financiële consequenties

- De beheerlasten worden beperkt tot minimale kosten.
- Structurele besparingen worden niet gerealiseerd.
- De provinciale subsidiepositie blijft onzeker:
    - het ontbreken van eigendom of erfpacht blijft een weigeringsgrond;
    - het risico bestaat dat subsidie (deels) vervalt of niet wordt toegekend.

Dit scenario draagt niet structureel bij aan het realiseren van de taakstelling binnen het programma Toekomstbestendig NRIJ, maar voorkomt wel nieuwe financiële verplichtingen.

3.4. Bestuurlijke en politieke afwegingen

<u>Voordelen</u>

- Biedt rust en tijd in een bestuurlijk complexe periode (uittredingsvoornemen, nieuw bestuur, herziening SOK).
- Voorkomt overhaaste keuzes met langdurige gevolgen.
- Houdt de bestaande situatie beheersbaar zonder deze verder te verzwaren.

<u>Aandachtspunten/risico's</u>

- Dit scenario lost het onderliggende vraagstuk niet op.
- Het aansprakelijkheidsrisico blijft ongewijzigd of neemt toe zolang het schap feitelijk beheer blijft zonder formele juridische titel.
- Het risico bestaat dat tijdelijke voortzetting feitelijk leidt tot structurele praktijk.
- Voor raden en externe partijen kan dit scenario als uitstel of besluiteloosheid worden ervaren.
- Beperkte sturingsmogelijkheden blijven bestaan, terwijl het schap wel verantwoordelijk blijft voor het basisbeheer.

3.5. Effect op deelproject 1 (Programma Toekomstbestendig NRIJ)

Dit scenario wijkt af van de oorspronkelijke bedoeling van deelproject 1, waarin wordt gestuurd op bijdragen van grondeigenaren of het teruggeven van gebieden. Door het beheer tijdelijk voort te zetten zonder juridische titel wordt geen duidelijk signaal afgegeven richting andere

grondeigenaren en blijft precedentwerking onduidelijk. Dit scenario kan tijdelijk helpen om verdere verschraling te voorkomen, maar biedt geen structurele bijdrage aan het versterken van de positie van het schap.

3.6. Samenvattende weging

Scenario 3 biedt bestuurlijke rust en voorkomt onomkeerbare besluiten in een periode van onzekerheid. Tegelijkertijd is het een tussenoplossing die het beheersvraagstuk niet oplost en geen structurele financiële of bestuurlijke helderheid biedt. Dit scenario is passend indien het bestuur kiest voor tijdelijke beheersing van risico's en expliciet vastlegt wanneer en hoe een definitieve keuze wordt gemaakt.

4. Scenario 4. Verkennen van eigendom of gedeeld eigendom van Zuidpolder

4.1. Omschrijving van het scenario

In dit scenario besluit het Algemeen Bestuur niet direct tot een eigendomsoverdracht, maar tot het verkennen van eigendom of gedeeld eigendom van Zuidpolder door het NRIJ. Dit scenario wordt nadrukkelijk gepositioneerd als een strategische verkenning, niet als een voorgenomen besluit. Doel van deze verkenning is om te onderzoeken of eigendom (of mede-eigendom) van strategisch belangrijke gebieden een passend instrument kan zijn om:

- de bestuurlijke positie van het schap te versterken;
- rechtmatigheid en subsidiezekerheid te borgen;
- en de effecten van uittreding van een deelnemer te mitigeren.

4.2. Juridische duiding

Eigendom biedt het schap een volledige juridische titel en maximale zeggenschap over beheer en ontwikkeling. Daarmee vervallen de rechtmatigheidsrisico's die samenhangen met beheer zonder titel.

Eigendom of gedeeld eigendom vereist:

- een (her)bevestigend expliciet besluit van het Algemeen Bestuur, passend binnen de huidige bestuurlijke en financiële context;
- instemming van de gemeenteraden;
- Expliciete verwerking van eventuele investerings- en kapitaallasten en balansmutaties in begroting en meerjarenraming.
- Eigendom kan leiden tot investerings- en/of kapitaallasten en tot wijziging van de vermogenspositie van het schap. Dit vraagt een integrale doorrekening en expliciete dekking.

4.3. Financiële consequenties

Eigendom brengt structurele beheer- en onderhoudslasten met zich mee die volledig bij het schap komen te liggen. Afhankelijk van de gekozen vorm kan sprake zijn van:

- aankoop;
- inbreng van gronden door de gemeente Barendrecht;

- een ruil- of vereveningsconstructie.

Eigendom kan leiden tot investeringsuitgaven, kapitaallasten en wijzigingen in de vermogenspositie van het schap. Dit vraagt:

- een integrale doorrekening;
- expliciete keuzes over dekking;
- en een afweging ten opzichte van de financiële taakstelling binnen Toekomstbestendig NRIJ.

Eigendom kan daarentegen de subsidiepositie versterken en de toegang tot aanvullende provinciale, nationale of Europese middelen verbeteren.

4.4. Bestuurlijke en politieke afwegingen

Voordelen

- Het schap krijgt volledige invloed op beheer en ontwikkeling van een gebied met bovenlokale betekenis.
- De afhankelijkheid van individuele gemeenten wordt verminderd.
- Uittreding van een deelnemer heeft minder impact op de continuïteit en positie van het schap.
- Draagt bij aan een robuuste lange termijn positie van het NRIJ binnen regionale opgaven.

Aandachtspunten / risico's

- Eigendom betekent een fundamentele stap in het profiel en risicodragend vermogen van het schap.
- Kan door raden worden gezien als wijziging in het profiel en de rol van het schap, van uitvoerend beheerder naar risicodragende vermogenspositie, hetgeen expliciete bestuurlijke en financiële weging vereist.
- Schept precedent voor andere gebieden binnen deelproject 1.
- Vereist zorgvuldige communicatie en brede bestuurlijke consensus.

4.5. Effect op deelproject 1 (Programma Toekomstbestendig NRIJ)

Dit scenario doorbreekt de huidige logica van deelproject 1, waarin wordt gestuurd op bijdragen van grondeigenaren of teruggeven van het beheer van de gebieden.

Eigendom introduceert een derde strategische route. Het behouden van gebieden met hoge maatschappelijke en regionale waarde. Dit vraagt om expliciete criteria wanneer eigendom wenselijk is, bijvoorbeeld:

- bovenlokale betekenis;
- strategische ligging;
- hoge subsidie-afhankelijkheid;
- groot risico bij uittreding.

Zonder dergelijke criteria bestaat het risico op willekeur en onbedoelde uitholling van deelproject 1.

4.6. Samenvattende weging

Scenario 4 wijkt in aard en consequenties af van de andere scenario's, doordat het schap (geheel of gedeeltelijk) eigenaar wordt. Daarmee verandert de juridische en financiële positie van het schap. Het betreft een keuze met structurele implicaties voor de vermogenspositie en de strategische positionering van het schap.

Dit scenario is passend indien het bestuur bereid is de juridische en financiële consequenties van eigendom expliciet te wegen in relatie tot de toekomstige rol en positionering van het schap. Ook vraagt scenario 4 een expliciete principiële keuze over de rolopvatting van het schap.

5. Samenhang met uitgangspunten Programmabegroting 2027

De vaststelling van de uitgangspunten voor de Programmabegroting 2027 vormt een relevant toetsingskader voor de besluitvorming over Zuidpolder. In het bijzonder het uitgangspunt dat financiële stabiliteit en terughoudendheid bij structurele verplichtingen centraal stelt, heeft invloed op de weging van de verschillende scenario's.

Dit betekent dat sommige scenario's uitsluitend uitvoerbaar zijn indien het bestuur expliciet besluit af te wijken van dit uitgangspunt, terwijl andere scenario's zonder aanvullende besluitvorming binnen het vastgestelde kader passen.

Toetsing van de scenario's aan uitgangspunt 1 van de Programmabegroting 2027 laat zien dat uitsluitend scenario 2 (beëindiging van het beheer) zonder aanvullende voorwaarden past binnen het uitgangspunt van financiële stabiliteit en terughoudendheid bij structurele verplichtingen.

De overige scenario's vragen, ieder op eigen wijze, om een expliciete bestuurlijke afweging en een gemotiveerde keuze om af te wijken van dit uitgangspunt, gelet op inhoudelijke, strategische of regionale belangen.

6. Rechtmatigheid - bestuurlijke, juridische en financiële duiding

In overeenstemming met het besluit van het Dagelijks Bestuur van 12 november 2025 is bij de voorbereiding van het voorstel over Zuidpolder expliciet aandacht besteed aan de rechtmatigheid van het huidige en toekomstige beheer. Rechtmatigheid wordt daarbij niet beperkt tot een juridische toets, maar bezien in drie samenhangende dimensies: juridische, financiële en democratisch-bestuurlijke rechtmatigheid.

Er is sprake van een overeenkomst tussen de gemeente Barendrecht en het schap waarin een gefaseerde overdracht via erfpacht is voorzien. Deze overeenkomst biedt een verbintenisrechtelijke basis voor het huidige beheer. Zolang echter geen notariële vestiging van erfpacht heeft plaatsgevonden, is geen sprake van een zakelijk recht in de openbare registers. Daarmee blijft de constructie juridisch niet volledig verankerd.

6.1. Juridische rechtmatigheid

Het Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde voert sinds meerdere jaren feitelijk beheer uit op gronden in Zuidpolder waarvoor geen notarieel gevestigde juridische titel (zoals eigendom of erfpacht) bestaat. Hoewel in het verleden afspraken zijn gemaakt over overdracht of vestiging

van een juridische titel, is geen notariële vestiging gerealiseerd. Daarmee ontbreekt een zakelijk gevestigde titel(erfpacht of eigendom) in de openbare registers voor het structureel uitvoeren van beheer- en onderhoudstaken. Het huidig beheer vindt plaats op basis van gemaakte afspraken, maar zonder inschrijving van zakelijk recht.

Zonder een notarieel gevestigde en ingeschreven zakelijke titel is sprake van een juridisch onvolledig uitgewerkte constructie. Het beheer vindt plaats op basis van gemaakte afspraken, maar zonder zelfstandig zakelijk recht in de openbare registers. Dit vraagt om expliciete bestuurlijke keuzes voor formalisering of beëindiging.

Zolang het schap feitelijk beheer uitvoert zonder notarieel gevestigde juridische titel, is het noodzakelijk om expliciet te bezien hoe aansprakelijkheid en verzekerbaarheid zijn geregeld. Feitelijk beheer kan leiden tot aansprakelijkheid bij schade of incidenten in het gebied. Het ontbreken van een zakelijke titel kan daarbij van invloed zijn op de positie van het schap jegens verzekeraars en derden.

6.2. Financiële rechtmatigheid

Naast de juridische titel speelt de vraag of de uitgaven voor het beheer van Zuidpolder financieel rechtmatig zijn. Voor het structureel inzetten van middelen geldt binnen de Gemeenschappelijke Regeling dat hiervoor een expliciet besluit van het Algemeen Bestuur vereist is, vastgelegd via de begroting of een begrotingswijziging.

Tot op heden zijn de beheerlasten van Zuidpolder verwerkt binnen de reguliere begrotingssystematiek. Met de vaststelling van het programma Toekomstbestendig NRIJ en de uitgangspunten voor deelproject 1 is door het Algemeen Bestuur een kader vastgesteld waarin bijdragen van grondeigenaren en heroverweging van beheer expliciet onderdeel zijn van het financieel herstelbeleid.

In het kader van de provinciale subsidieregeling voor beheer van recreatiegebieden geldt als randvoorwaarde dat het schap beschikt over een juridische titel (eigendom of erfpacht) voor het betreffende areaal. Voor Zuidpolder is deze titel thans niet notarieel gevestigd. Hoewel het ontbreken van een juridische titel geen belemmering vormt voor het indienen van een subsidievraag, kan dit bij subsidieverlening leiden tot nadere toetsing of een formele weigeringsgrond.

6.3. Democratisch-bestuurlijke rechtmatigheid

Tot slot raakt het beheer van Zuidpolder aan de democratisch-bestuurlijke rechtmatigheid. Binnen de Gemeenschappelijke Regeling dragen meerdere gemeenten gezamenlijk bij aan het schap, terwijl Zuidpolder volledig is gelegen binnen het grondgebied van één deelnemer.

Met de vaststelling van het programma Toekomstbestendig NRIJ heeft het Algemeen Bestuur een kader vastgesteld voor het herijken van beheerrelaties en financiële bijdragen. De besluitvorming over Zuidpolder dient in samenhang met dit vastgestelde kader te worden bezien.

Zolang geen expliciete bestuurlijke afweging is gemaakt over de bovenlokale meerwaarde van het gebied, de verdeling van lasten en baten en de juridische positie van het schap, is het voor gemeenteraden lastig om deze situatie navolgbaar en uitlegbaar te beoordelen.

Het Algemeen Bestuur heeft daarom in eerdere besluiten vastgesteld dat uitsluitend het AB kan besluiten over het inzetten van middelen voor gronden zonder juridische titel en dat het vraagstuk van Zuidpolder separaat en expliciet moet worden voorgelegd.

6.4. Samenvattende conclusie rechtmatigheid

De huidige situatie rond het beheer van Zuidpolder vraagt om explicitering en structurele borging op juridisch, financieel en democratisch-bestuurlijk vlak, mede in het licht van het vastgestelde programma Toekomstbestendig NRIJ.

Dit betekent dat:

- voortzetting van beheer uitsluitend mogelijk is na expliciete besluitvorming over juridische titel en financiële dekking;
- stilzwijgende voortzetting van de bestaande praktijk zonder expliciete besluitvorming niet past binnen de huidige governance- en begrotingskaders.
- dat elk scenario moet worden beoordeeld op de mate waarin juridische titel, financiële dekking en democratisch-bestuurlijke legitimatie expliciet en structureel worden geborgd.

Daarnaast is de positie ten aanzien van de provinciale subsidiëring relevant voor de gekozen scenario's.

7. Provinciale subsidie - positie en risico’s

7.1. Aanleiding en huidige stand van zaken

Voor het beheer van Zuidpolder is door het Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde een subsidieaanvraag ingediend bij de provincie Zuid-Holland in het kader van de regeling Beheer en optimalisatie recreatiegebieden 2026 - 2029. De aanvraag is tijdig ingediend, mede gelet op de sluitingstermijn van de regeling, terwijl op dat moment nog geen definitief bestuurlijk besluit was genomen over het toekomstige beheer van Zuidpolder. De subsidieverlening kan niet worden verondersteld. Bij voortzetting van beheer dient rekening te worden gehouden met het scenario waarin geen subsidie voor Zuidpolder wordt ontvangen.

De subsidieaanvraag is daarmee voorwaardelijk van aard ingediend, met het oog op het veiligstellen van mogelijke subsidieruimte en onder het voorbehoud van nadere besluitvorming door het Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur.

7.2. Subsidievoorwaarden en weigeringsgrond

De provinciale subsidieregeling stelt als voorwaarde dat de aanvrager beschikt over een juridisch geborgde positie ten aanzien van de gronden (bijvoorbeeld eigenaar of zakelijk gerechtigde). Als hier niet aan wordt voldaan, kan dit een weigeringsgrond voor subsidieverlening worden. Aangezien voor Zuidpolder op dit moment geen notarieel gevestigde en in de openbare registers ingeschreven titel bestaat, is onzeker of de subsidie daadwerkelijk zal worden toegekend of behouden. De uiteindelijke beoordeling of erfpacht kwalificeert als voldoende zakelijke gerechtigheid ligt bij de provincie.

7.3. Financiële betekenis van de subsidie

De aangevraagde subsidie dekt maximaal 40% van de subsidiabele beheerlasten. Het resterende deel (circa 60%) komt structureel ten laste van het schap. De subsidie vermindert de jaarlijkse lasten, maar neemt de structurele financiële verantwoordelijkheid niet weg.

Daarmee vormt de subsidie geen vervanging van een bestuurlijk besluit over structurele dekking, maar hooguit een verzachtende factor.

7.4. Relatie tussen subsidie en de scenario's

- **Scenario 1 (continueren beheer via erfpacht inclusief aanvullende afspraken)**
  De subsidieregeling waarvoor de aanvraag is ingediend stelt het beschikken over een juridische titel (eigendom of erfpacht) als randvoorwaarde voor subsidieverlening. Daarnaast betreft het een gesloten aanvraagtermijn. Het vestigen van een erpachtconstructie inclusief aanvullende afspraken na afloop van deze termijn leidt niet tot het alsnog kunnen indienen van een nieuwe aanvraag.
- **Scenario 2 (beëindigen beheer)**
  De subsidie voor Zuidpolder vervalt. De provincie kan besluiten de subsidie toe te kennen aan de gemeente Barendrecht of deze geheel niet te verlenen. Voor het schap ontstaat geen subsidieverplichting en geen subsidierisico.
- **Scenario 3 (tijdelijke voortzetting)**
  De subsidierelatie blijft de subsidierelatie afhankelijk van de beoordeling door de provincie. Zolang er geen juridische titel bestaat, kan dit bij beschikking of latere vaststelling tot aanvullende vragen of herbeoordeling leiden.
- **Scenario 4 (verkennen eigendom)**
  Eigendom of gedeeld eigendom biedt in algemene zin de meest robuuste juridische basis voor subsidieverlening. Dit leidt echter niet tot heropening van de gesloten aanvraagtermijn.

7.5. Aansprakelijkheid en verzekerbaarheid

Ongeacht het gekozen scenario dient daarom expliciet te worden vastgesteld dat aansprakelijkheid, verzekeringsdekking en risico-dragendheid passend zijn geregeld. Dit wordt momenteel uitgezocht. De uitkomst daarvan wordt betrokken bij de verdere bestuurlijke afweging. Zolang dit niet is afgerond, blijft sprake van een juridisch niet volledig verankerde situatie. De volgende vragen zijn daarbij relevant:

- Dekt de polis ook beheer zonder zakelijke titel?
- Is er dekking voor letselschade, zaakschade of milieuschade?
- Is er regres mogelijk richting eigenaar?
- Heeft Barendrecht een AVB of CAR verzekering?
- Dekt die schade in Zuidpolder?
- Geldt die ook als het beheer feitelijk bij het schap ligt?
- Is er onderlinge vrijwaring geregeld?

7.6. Bestuurlijk risico

De Provinciale subsidie vormt een relevante, maar onzekere randvoorwaarden bij de scenario's voor Zuidpolder. Subsidieverlening is geen recht, maar een discretionaire beslissing van de provincie en kan daarom niet worden verondersteld op het moment van bestuurlijke besluitvorming.

Het ondertekenen van een erfpacht overeenkomst voordat duidelijkheid bestaat over de subsidiebeschikking brengt risico met zich mee dat het schap onomkeerbare juridische en structurele financiële verplichtingen aangaat zonder zekere dekking.

In dat geval komt de volledige beheerlast en voor rekening van het schap, terwijl geen mogelijkheid bestaat om deze lasten te verhalen op de grondeigenaar of de provincie. Gelet op het eerste uitgangspunt van de programmabegroting 2027 waarin het borgen van financiële stabiliteit en terughoudendheid, bij het aangaan van structurele verplichtingen centraal staat, het aangaan van erfpacht zonder voorafgaande zekerheid over subsidie vraagt om een expliciete bestuurlijke afweging in relatie tot het vastgestelde begrotingskader.

Een dergelijke handelswijze zou neerkomen op het vooruitlopen op onzekere inkomsten en het bewust nemen van een financieel risico dat niet past bij de huidige positie van het schap.

Dit betekent dat:

- erfpacht uitsluitend kan worden overwogen na expliciete besluitvorming door het Algemeen bestuur over structurele financiële dekking al dan niet in samenhang met een positieve subsidiebeschikking;
- subsidieverwachtingen niet kunnen dienen als basis voor het aangaan van juridische verplichtingen;
- dat het schap geen erfpachtovereenkomst zal ondertekenen zolang niet expliciet is vastgesteld dat de financiële consequenties, met en zonder subsidie, bestuurlijk aanvaardbaar zijn.

7.7. Samenvattende conclusie subsidie

De provinciale subsidie biedt mogelijk financiële ondersteuning bij voortzetting van het beheer van Zuidpolder, maar is onzeker van aard vanwege de gestelde weigeringsgrond gericht op eigenaarschap. De subsidie kan daarom niet worden beschouwd als structurele dekking of als argument om beheer voort te zetten zonder expliciete besluitvorming. De subsidiepositie vormt daarmee een randvoorwaarde bij de beoordeling van de scenario's.

8. Samenhang programma toekomstbestendig NRIJ

In het programma toekomstbestendig NRIJ wordt parallel gewerkt aan de ontwikkeling van labels voor de deelgebieden, waarmee onderscheid wordt aangebracht in rol, ambitie een strategische betekenis van gebieden. Uit de recente verkenning blijkt dat bestuur en ambtelijke organisatie het wenselijk om niet alle gebieden tegelijk te behandelen, maar per gebied te bezien welke inzet en positionering van het schap passend is. De uitwerking van de scenario's voor Zuidpolder sluit aan bij deze denkrichting. Zuidpolder kan daarmee worden beschouwd als een casus waarin de spanning zichtbaar wordt tussen financiële rationaliteit, rechtmatigheid en strategische

meerwaarde. De verdere ontwikkeling van de labels voor deelgebieden kan het nieuw aantredende bestuur ondersteunen bij het maken van consistente keuzes in vergelijkbare situaties. De uitwerking van de scenario´s voor Zuidpolder maakt duidelijk dat de uiteindelijke bestuurlijke afweging niet los kan worden gezien van nadere informatie en keuzes binnen het programma toekomstbestendig NRIJ. In het bijzonder geldt dit voor de verdere ontwikkeling van labels voor deelgebieden, waarmee onderscheid wordt aangebracht in strategische betekenis, gewenste rol van het schap en de mate van bestuurlijke inzet.

9. Relatie met uitgangspunten Programmabegroting 2027

De hierboven geschetste scenario's zijn beoordeeld in het licht van de vastgestelde uitgangspunten voor de Programmabegroting 2027, waarin financiële stabiliteit en structureel reëel evenwicht als randvoorwaarde gelden. Scenario's die leiden tot investeringsuitgaven, kapitaallasten of structurele lastverzwaring vragen expliciete bestuurlijke afweging.

10. Rol en belangen Staatsbosbeheer

In de samenwerking tussen het schap en Staatsbosbeheer is onderkend dat naast inhoudelijke meerwaarde en uitvoeringskracht van Staatsbosbeheer ook sprake kan zijn van eigen organisatie of uitvoeringsbelangen, onder meer ten aanzien van de continuïteit van het beheer, inzet van capaciteit en subsidierelaties.

In de recente bestuurlijke gesprekken is daarom expliciet afgesproken dat dergelijke belangen transparant worden gemaakt en als zodanig worden betrokken bij de bestuurlijke afweging. Voor Zuidpolder betekent dit dat voorstellen en scenario's niet alleen worden beoordeeld op inhoudelijke kwaliteit en uitvoerbaarheid, maar ook worden geplaatst binnen het bestuurlijke kader van het schap, waarbij het onderscheid tussen opdrachtgever (schap) en uitvoerder (Staatsbosbeheer) leidend is.

Het expliciteren van belangen draagt bij aan rolzuiverheid voorkomt vermenging van verantwoordelijkheden en ondersteunt het bestuur bij het maken van een zelfstandige en goed uitlegbare keuze.

11. Bestuurlijke vaststelling van uitgangspunten en overdracht onder duidelijke voorwaarden

Het Algemeen Bestuur stelt vast dat het dossier Zuidpolder zowel juridische, financiële als bestuurlijke effecten heeft die verder reiken dan het beheer van één gebied. De keuze voor een scenario heeft mogelijk gevolgen voor de financiële positie van het schap en het onderlinge evenwicht tussen deelnemers. Zuidpolder is niet alleen juridisch of financieel dossier. Het is een hefboom in het grotere schapsevenwicht.

Gelet op de naderende bestuurswisseling na de gemeenteraadsverkiezingen maart 2026, de onzekerheid over de beschikking van de provinciale subsidiebeschikking en het programma Toekomstbestendig NRIJ en de structurele implicaties van een definitieve keuze, is het van belang om in deze periode primair zorg te dragen voor:

- Vaststelling van de feitelijke en financiële uitgangspunten;

- Transparantie over het structurele besparingspotentieel en de korte en langetermijneffecten;
- De beperking van nieuwe verplichtingen hangt samen met het door het AB-vastgestelde uitgangspunt voor de programmabegroting en meerjarenbegroting vanaf 2027 om in de komende periode financiële stabiliteit te waarborgen. Nieuwe verplichtingen worden daarom terughoudend aangegaan en uitsluitend wanneer deze aantoonbaar noodzakelijk zijn bijvoorbeeld in het kader van veiligheid. Hiermee wordt voorkomen dat nieuwe structurele lasten ontstaan zonder juridische titel of structurele dekking.
- Borging van stabiliteit binnen het schap in overeenstemming met de uitgangspunten van de programmabegroting 2027.

Daarnaast stelt het Algemeen Bestuur vast dat de uitgangspunten voor de programmabegroting 2027 leidend zijn bij de verdere uitwerking van de scenario's, in het bijzonder het uitgangspunt van financiële stabiliteit en terughoudendheid bij het aangaan van structurele verplichtingen. De provinciale subsidie wordt daarbij als voorwaardelijk beschouwd.

Met het uitwerken van de scenario's, de bijbehorende risico's en dilemma's en de vaststelling van deze kaders en randvoorwaarden, draagt het huidige bestuur het dossier over aan het nieuw aantredende bestuur. Het nieuwe bestuur kan op basis hiervan, met mandaat en frisse legitimiteit, een definitieve keuze maken over de toekomst van het beheer van Zuidpolder in samenhang met:

- de vastgestelde programmabegroting in 2027
- de herziening van de samenwerkingsovereenkomst met Staatsbosbeheer
- de uitkomst van de subsidiebeschikking van de provincie Zuid-Holland voor de periode 2026 - 2029
- actuele financiële inzichten op basis van het programma toekomstbestendig NRIJ
- nadere juridische advisering over de verzekerbaarheid en aansprakelijkheid.

12. Aanvullende bestuurlijke richting

Het Algemeen Bestuur spreekt binnen de genoemde randvoorwaarde, een richtinggevende voorkeur uit voor het juridisch formaliseren van het beheer door middel van vestiging van erfpacht, mits dit plaatsvindt onder expliciete afspraken over:

- Structurele financiële dekking inclusief subsidiecomponent 2026 - 2029
- Aansluiting bij de programmatische labeling en gebiedsprofielen
- Beheersing van risico's en ontwikkelingsruimte
- Borging van evenwicht tussen deelnemers

Deze richting is niet bindend voor het nieuw aantredende Algemeen bestuur, maar dient als bestuurlijke markering van de huidige visie. Als de structurele dekking, inclusief subsidiecomponent, niet gerealiseerd kan worden, dient het scenario opnieuw integraal te worden afgewogen. De afwezigheid van structurele subsidie kan gevolgen hebben voor de financiële balans binnen het schap.